A1 Topaic 3

02 An Fhoghraíocht s,d,r leathan

Foghraíocht

2

02 An Fhoghraíocht s,d,r leathan

- **Le múineadh**
- Téigh siar ar fhuaimniú an *s* leathan agus *s* caol; agus *d* leathan agus *d* caol.
- Fuaimniú r caol ag deireadh focail.

3

***s* leathan agus *s* caol**

- Éistigí leis an gcomhad fuaime.
- Cad a thugann siad faoi deara faoi fhuaimniú na litreach ***s*** sa Ghaeilge?
- Cloisfidh tú an mhí dhá uair.

4

©GaeilgegoDeo 2023

s leathan agus *s* caol

- Éistigí leis an gcomhad fuaime.
- Cad a thugann siad faoi deara faoi fhuaimniú na litreach ***s*** sa Ghaeilge?
- Cloisfidh tú an mhí dhá uair.

5

s leathan agus *s* caol

- Éistigí leis an gcomhad fuaime.
- Cad a thugann siad faoi deara faoi fhuaimniú na litreach ***s*** sa Ghaeilge?
- Cloisfidh tú an mhí dhá uair.

6

s leathan agus *s* caol

- Tá dhá fhuaim ag an litir *s*:
  - fuaim leathan roimh nó tar éis *a*, *o*, nó *u* agus
  - fuaim chaol roimh nó tar éis *i* nó *e*.
- Éist arís.

7

©GaeilgegoDeo 2023

s leathan agus *s* caol

- Singil
- scartha
- pósta
- páiste
- singil
- siopa
- seo é

- páiste
- tuismitheoir
- Scartha
- pósta
- scoil
- Sasanach
- Spáinneach
- is

8

s leathan agus *s* caol

- singil
- scartha
- pósta
- páiste
- singil
- siopa
- seo é

- páiste
- tuismitheoir
- scartha
- pósta
- scoil
- Sasanach
- Spáinneach
- is

9

s leathan agus *s* caol

s leathan
- *sa*

s caol
- *Seán*

10

©GaeilgegoDeo 2023

d leathan agus *d* caol

d leathan
- **d**uit
- a **d**ó
- **d**uine
- ca**d**

d caol
- dia
- deich
- a náid

11

Dul siar ar an *d* leathan & *d* caol

- *Cad iad na focail atá ar eolas acu a thosaíonn le d leathan?*
- *Cad iad na focail atá ar eolas acu a thosaíonn le d caol?*
- *Éist anois, cloisfidh tú an mhír dhá uair.*

12

Éistigí leis an mír

- *Deirfiúr*
- *Deartháir*
- *Táimid*
- *Deirdre*
- *Deichniúr*
- *Duine*
- *Cé mhéad?*

13

©GaeilgegoDeo 2023

Abair i mo dhiaidh

- *Deirfiúr*
- *Deartháir*
- *Táimid*
- *Deirdre*
- *Deichniúr*
- *Duine*
- *Cé mhéad?*

14

Bileog

An Fhoghraíocht - *s,d,r* leathan

Saghas deacair!

15

An Fhoghraíocht - *s,d,r* leathan
Sagas deacair!

- Léigh amach na habairtí seo a leanas os ard
- Dírígí ar fhuaimniú na litreacha
- Cuirigí líne faoi gach *s* leathan agus *s* caol; agus *d* leathan agus *d* caol sna habairtí.
- Déanaigí iarracht dhá abairt eile le samplaí de *s* leathan agus *s* caol; agus *d* leathan agus *d* caol a chumadh

16

©GaeilgegoDeo 2023

Saghas deacair!

1. Is í Deirdre d'iníon.
2. Tá Seán pósta le Síle agus níl páistí acu.
3. Is deartháireacha iad Dónal agus Diarmuid.
4. Tá seisear páistí agam.

17

Saghas deacair!

5. Táimid pósta le sé bliana.
6. Cé mhéad duine sa rang?
7. Tá deichniúr deirfiúracha ag Donncha.
8. Tá Sinéad singil ach tá Sailí agus Siobhán scartha

18

r caol

- Tá go leor foclóra san aonad seo a chríochnaíonn ar *–ir*.

r leathan
- ceathrar
- cúigear
- bóthar

r caol
- athair
- máthair
- deartháir

19

©GaeilgegoDeo 2023

r caol

- An gcloiseann tú aon difríocht idir an dá rud?

r leathan	**r caol**
• ceathrar	• athair
• cúigear	• máthair
• bóthar	• deartháir

20

r caol

- Léigh na samplaí den *r caol* amach os ard ag díriú ar an bhfuaim.

r leathan	***r caol***
• ceathrar	• athair
• cúigear	• máthair
• bóthar	• deartháir

21

Bileog

An Fhoghraíocht - *s,d,r* leathan

***r* leathan nó *r* caol? (A)**

22

©GaeilgegoDeo 2023

An Fhoghraíocht
r leathan nó *r* caol?

- Léigh amach an foclóir ag cur béime ar fhuaimniú an *r leathan* nó *an r caol*.
- Bí cinnte go bhfuil an fhuaim soiléir.

23

An Fhoghraíocht
r leathan nó *r* caol?

- Beidh ar Dhuine A an liosta foclóra atá aige a léamh amach do Dhuine B.
- Beidh ar Dhuine B an *r leathan* nó *r caol* a aithint.
- Déarfaidh Duine B *r leathan* nó *r caol* i ndiaidh gach focail.

24

An Fhoghraíocht
r leathan nó *r* caol?

- Ansin, beidh ar Dhuine B an liosta foclóra atá aige a léamh amach do Dhuine A.
- Beidh ar Dhuine A an *r leathan* nó *r caol* a aithint.
- Déarfaidh Duine A *r leathan nó r caol* i ndiaidh gach focail.

25

©GaeilgegoDeo 2023

An Fhoghraíocht
r leathan nó *r* caol?

1. ochtar
2. máthair
3. deichniúr
4. a ceathair
5. ceantar

1. ceathrar
2. athair
3. seachtar
4. deartháir
5. muintir

26

02 An Fhoghraíocht s,d,r leathan

- **Le múineadh**
- Téigh siar ar fhuaimniú an *s* leathan agus *s* caol; agus *d* leathan agus *d* caol.
- Fuaimniú r caol ag deireadh focail.

27

©GaeilgegoDeo 2023